

TÂY TIẾN

QUANG DŨNG

MỤC TIÊU BÀI HỌC

01

Học sinh phân tích và đánh giá được giá trị thẩm mỹ của một số yếu tố trong thơ như từ ngữ, hình ảnh, vần, nhịp, đối, chủ thể trữ tình

02

Học sinh phân tích và đánh giá được tình cảm, cảm xúc, cảm hứng chủ đạo mà người viết thể hiện qua văn bản

03

Học sinh nêu được ý nghĩa hay tác động của tác phẩm văn học đối với quan niệm, cách nhìn, cách nghĩ và tình cảm của người đọc; thể hiện được cảm xúc và sự đánh giá của cá nhân về tác phẩm.

KHỞI ĐỘNG

Theo dõi video sau và ghi lại những điều em biết về
đoàn binh Tây Tiến.

ĐOÀN BINH TÂY TIẾN

Thành lập

1947

Nhiệm vụ

PHỐI HỢP BỘ ĐỘI LÀO
BẢO VỆ BIÊN GIỚI VIỆT LÀO

ĐOÀN BINH TÂY TIẾN

Thành viên

TRÍ THỨC HÀ NỘI

Địa bàn hoạt động

VÙNG RỪNG NÚI TÂY BẮC – VIỆT NAM VÀ THƯỢNG LÀO:
Từ MAI CHÂU – MỘC CHÂU sang SẦM NỬA rồi về THANH HÓA

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

NHIỆM VỤ

- HS đọc thông tin, tìm hiểu và hoàn thành phiếu theo nhóm đôi
- Thời gian: 10 phút
- Chia sẻ: 3 phút

Họ tên: _____		Lớp: _____	
		PHIẾU HỌC TẬP TÂY TIẾN (Quang Dũng)	
CÂU 1. Xác định bố cục của bài thơ			
PHẦN 1	PHẦN 2	PHẦN 3	PHẦN 4
SỰ VẬN ĐỘNG CỦA MẠCH CẢM XÚC			
PHẦN 1	PHẦN 2	PHẦN 3	PHẦN 4
CÂU 2. CẢM XÚC CHỦ ĐẠO			
 Dòng thơ trực tiếp bộc lộ nỗi nhớ	 Cảm hứng chủ đạo		
 Chủ thể trữ tình			

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1. Tình cảm, cảm xúc của người viết thể hiện qua văn bản

Đoạn 1: Hình ảnh những cuộc hành quân gian khổ giữa thiên nhiên miền Tây hùng vĩ, dữ dội nhưng cũng đầy thơ mộng, trữ tình

Đoạn 2: Những kỉ niệm đẹp của đêm liên hoan đậm tình quân dân và vẻ đẹp thơ mộng, huyền ảo của Tây Bắc

Đoạn 4: Lời thề Tây Tiến

Đoạn 3: Hình ảnh người lính Tây Tiến với vẻ đẹp bi tráng và lãng mạn

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1. Tình cảm, cảm xúc của người viết thể hiện qua văn bản

Cảm xúc chủ đạo

Đoạn 1: Hình ảnh những cuộc hành quân gian khổ giữa thiên nhiên miền Tây hùng vĩ, dữ dội nhưng cũng đầy thơ mộng, trữ tình

Đoạn 4: Lời thề Tây Tiến

NỖI NHỚ

Đoạn 2: Những kỉ niệm đẹp của đêm liên hoan đậm tình quân dân và vẻ đẹp thơ mộng, huyền ảo của Tây Bắc

Đoạn 3: Hình ảnh người lính Tây Tiến với vẻ đẹp bi tráng và lãng mạn

NHIỆM VỤ

NHÓM 1: Vẽ một bức tranh kèm chú thích 5 – 10 dòng tái hiện thiên nhiên Tây Bắc trên chặng đường hành quân của những người lính Tây Tiến (Khổ 1)

Chỉ ra một số nét đặc sắc trong cách sử dụng hình ảnh, từ ngữ, vần, nhịp của đoạn thơ.

NHÓM 2: Tái hiện một sơ đồ tư duy chi tiết về hình ảnh con người Tây Bắc qua nỗi nhớ của nhà thơ (Khổ 2)

Chỉ ra một số nét đặc sắc trong cách sử dụng hình ảnh, từ ngữ, vần, nhịp của đoạn thơ.

NHÓM 3: Vẽ một bức tranh kết hợp với sơ đồ tư duy về hình ảnh người lính Tây Tiến qua nỗi nhớ của nhà thơ (Khổ 3)

Vẽ đẹp của người lính Tây Tiến trong đoạn này có gì khác so với đoạn 2?

Thời gian: 15 phút

Rubric đánh giá

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (2 điểm)	0 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày cầu thả Sai lỗi chính tả	1 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chĩn chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả	2 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chĩn chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả Có sự sáng tạo
Nội dung (6 điểm)	1 - 3 điểm Chưa trả lời đúng câu hỏi trọng tâm Không trả lời đủ hết các câu hỏi gợi dẫn Nội dung sơ sài mới dừng lại ở mức độ biết và nhận diện	4 – 5 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao	6 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có nhiều hơn 2 ý mở rộng nâng cao Có sự sáng tạo
Hiệu quả nhóm (2 điểm)	0 điểm Các thành viên chưa gắn kết chặt chẽ Vẫn còn trên 2 thành viên không tham gia hoạt động	1 điểm Hoạt động tương đối gắn kết, có tranh luận nhưng vẫn đi đến thông nhất Vẫn còn 1 thành viên không tham gia hoạt động	2 điểm Hoạt động gắn kết Có sự đồng thuận và nhiều ý tưởng khác biệt, sáng tạo Toàn bộ thành viên đều tham gia hoạt động
Điểm TỔNG			

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2. Nỗi nhớ thiên nhiên Tây Bắc

Sài Khao sương lấp đoàn quân mỏi
Mường Lát hoa về trong đêm hơi
Dốc lên khúc khuỷu dốc thăm thẳm
Heo hút cồn mây súng ngửi trời
Ngàn thước lên cao ngàn thước xuống
Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi.
Anh bạn dãi dầu không bước nữa
Gục lên súng mũ bỏ quên đời
Chiều chiều oai linh thác gầm thét
Đêm đêm Mường Hịch cọp trêu người
Nhớ ôi Tây Tiến cơm lên khói
Mai Châu mùa em thơm nếp xôi

Con đường hành quân gian nan, nguy hiểm nhưng cũng đậm chất lãng mạn

Chân dung người lính Tây Tiến hiện lên trên nền thiên nhiên Tây Bắc

Thiên nhiên Tây Bắc mang hương vị cuộc sống

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2. Nỗi nhớ thiên nhiên Tây Bắc

*Con đường hành quân gian nan, nguy hiểm
nhưng cũng đậm chất lãng mạn*

*Sài Khao sương lấp đoàn quân mỏi
Mường Lát hoa về trong đêm hơi
Dốc lên khúc khuỷu dốc thăm khẳm
Heo hút cồn mây súng ngửi trời
Ngàn thước lên cao ngàn thước xuống
Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi.*

....

*Chiều chiều oai linh thác gầm thét
Đêm đêm Mường Hịch cọp trêu người*

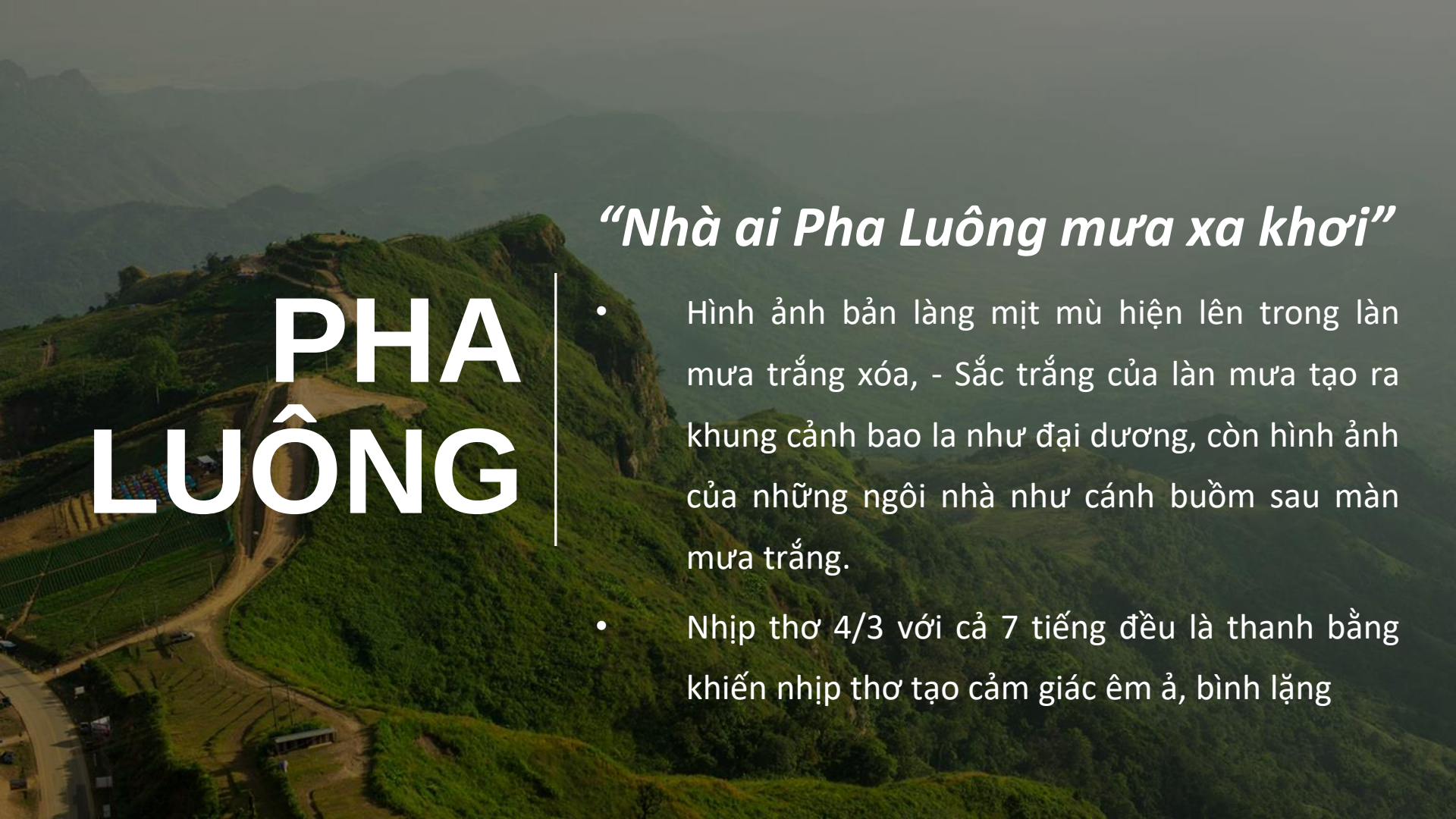
SÀI KHAO

Hình ảnh cảnh bản làng chìm trong làn sương khói mờ ảo. Từng cảnh núi rừng, những căn nhà và cả hình ảnh những người lính hành quân đều bị che lấp bởi một màn sương khói

MÙ'Ờ'NG LẮT

HAI CÁCH HIỂU “ĐÊM HƠI”

- Hương hoa tràn ngập trên chặng đường hành quân của những người lính. Người lính hành quân, mang theo cả sắc hương trời, vẩn vương từng bước đi
- “Đêm hơi” là đêm của sương, “hoa về” là hương của hoa, cái lạnh của sương, cái hương của hoa hòa quyện tạo nên một khung cảnh thật thơ mộng trữ tình
- Ngắt nhịp 2/2/3 , 6/7 tiếng là vần bằng tạo cảm giác bồng bênh, lâng lâng, tưởng tượng cảnh đoàn binh không phải đi hành quân mà như đang đi ở chốn “bồng lai tiên cảnh”

An aerial photograph of a mountainous landscape. In the foreground, there are terraced fields and a dirt road winding through them. The middle ground shows a steep, green hillside. In the background, there are more mountains, some of which are shrouded in a light mist or rain, creating a sense of depth and atmosphere. The overall color palette is dominated by greens and greys.

PHA LUÔNG

“Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi”

- Hình ảnh bản làng mịt mù hiện lên trong làn mưa trắng xóa, - Sắc trắng của làn mưa tạo ra khung cảnh bao la như đại dương, còn hình ảnh của những ngôi nhà như cánh buồm sau màn mưa trắng.
- Nhịp thơ 4/3 với cả 7 tiếng đều là thanh bằng khiến nhịp thơ tạo cảm giác êm ả, bình lặng

Dốc lên khúc khuỷu dốc thăm thẳm

Heo hút cồn mây súng ngửi trời

ĐÈO, DỐC HIỂM TRỞ

- Những từ ngữ “**khúc khuỷu**”, “**thăm thẳm**”, “**heo hút**”, hình ảnh “**cồn mây**”, “**súng ngửi trời**”: giàu giá trị tạo hình → diễn tả chân thực cảnh núi cao, vực sâu, nguy hiểm.
- Từ láy tượng hình, 5 thanh trắc ☐ Sự khó khăn, nguy hiểm
- **Điệp từ dốc** ☐ Sự hiểm trở, trùng điệp, cao vút của núi đồi miền Tây
- Heo hút cồn mây ☐ Cực tả độ cao
- Súng ngửi trời ☐ Thậm xưng thể hiện độ cao, thể hiện sự hóm hỉnh, hài hước của người lính

Ngàn thước lên cao ngàn thước xuống

ĐÈO, DỐC HIỂM TRỞ

● **Đổi + Điệp + Nhịp ngắt bẻ đôi**

❓ Lên cao chót vót, xuống sâu thăm ❓ Nguy hiểm tột cùng

Chiều chiều oai linh thác gầm thét

THIÊN
NHIÊN
HOANG
DÃ

Đêm đêm Mường Hịch cọp trêu người

**NHÂN
HÓA**

**THỜI
GIAN**

- Cọp trêu người
 - Thác gầm thét
- ☐ Hoang sơ , man dại,
đầy bí mật, tiềm ẩn
nguy hiểm
-
- Chiều chiều
 - Đêm
- ☐ Thường xuyên đối
mặt với nguy hiểm, dữ
dội, bí ẩn, hoang vu chốn
rừng thiêng nước độc.

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2. Nỗi nhớ thiên nhiên Tây Bắc

Sài Khao sương lấp đoàn quân mỏi
Mường Lát hoa về trong đêm hơi
Dốc lên khúc khuỷu dốc thăm thẳm
Heo hút cồn mây súng ngửi trời
Ngàn thước lên cao ngàn thước xuống
Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi.
Anh bạn dãi dầu không bước nữa
Gục lên súng mũ bỏ quên đời
Chiều chiều oai linh thác gầm thét
Đêm đêm Mường Hịch cọp trêu người
Nhớ ôi Tây Tiến cơm lên khói
Mai Châu mùa em thơm nếp xôi

Con đường hành quân gian nan, nguy hiểm nhưng cũng đậm chất lãng mạn

Chân dung người lính Tây Tiến hiện lên trên nền thiên nhiên Tây Bắc

Thiên nhiên Tây Bắc mang hương vị cuộc sống

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2. Nỗi nhớ thiên nhiên Tây Bắc

Chân dung người lính Tây Tiến hiện lên trên nền thiên nhiên Tây Bắc

*Anh bạn dãi dàu không bước nữa
Gục lên súng mũ bỏ quên đời*

***Không bước nữa
Gục***

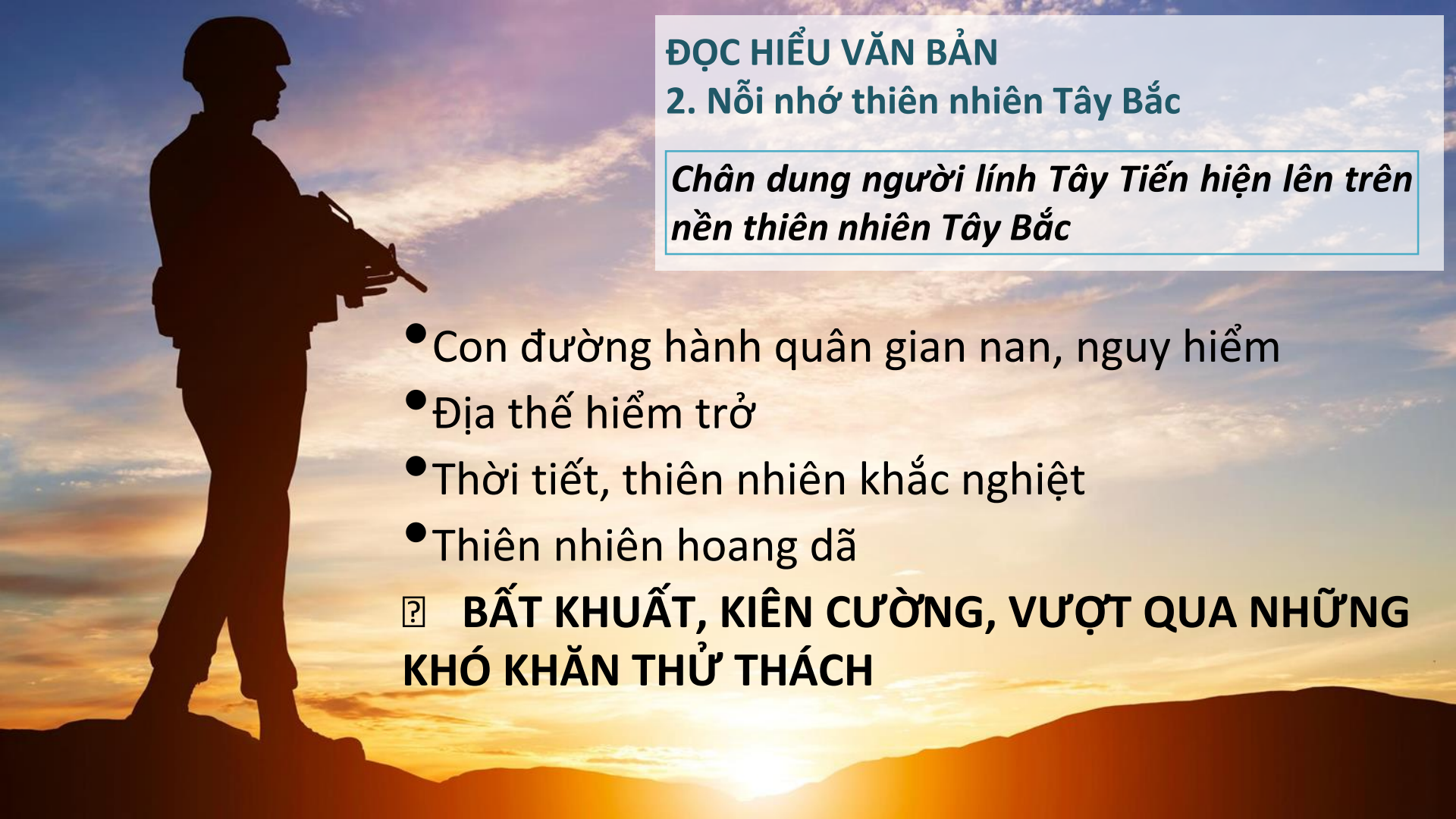
Cách nói chủ động, dung cảm đối mặt

Nói giảm nói tránh về sự hi sinh

Cách nói tinh nghịch, rất lính

⇒ Thực tế đau xót trên chiến trường khi kiệt sức, gục ngã không thể bước tiếp.

=> Vừa dũng cảm, kiêu bạc, ngang tang, vừa lạc quan, tinh nghịch

A silhouette of a soldier in full combat gear, including a helmet and carrying a rifle, stands on a dark, rocky outcrop. The soldier is facing right, looking out over a vast landscape. The background is a dramatic sky at sunset or sunrise, with warm orange and yellow hues near the horizon and cooler blue and purple tones higher up. The sun is a bright, glowing orb just above the horizon line, partially obscured by the silhouette of the soldier and the distant hills.

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2. Nỗi nhớ thiên nhiên Tây Bắc

Chân dung người lính Tây Tiến hiện lên trên nền thiên nhiên Tây Bắc

- Con đường hành quân gian nan, nguy hiểm
- Địa thế hiểm trở
- Thời tiết, thiên nhiên khắc nghiệt
- Thiên nhiên hoang dã

❓ BẮT KHUẤT, KIÊN CƯỜNG, VƯỢT QUA NHỮNG KHÓ KHĂN THỬ THÁCH

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3. NỖI NHỚ NHỮNG ĐÊM LIÊN HOAN VĂN NGHỆ ẤM ÁP TÌNH QUÂN DÂN VÀ CẢNH SÔNG NƯỚC MIỀN TÂY THƠ MỘNG

*Doanh trại bừng lên hội đuốc hoa
Kìa em xiêm áo tự bao giờ
Khèn lên man điệu nàng e ấp
Nhạc về Viên Chăn xây hồn thơ*

Những kỉ niệm ấm áp tình quân dân trong đêm liên hoan văn nghệ.

*Người đi Châu Mộc chiều sương ấy
Có thấy hồn lau nẻo bến bờ
Có nhớ dáng người trên độc mộc
Trôi dòng nước lũ hoa đong đưa*

Cảnh sông nước thơ mộng miền Tây thơ mộng

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3. NỖI NHỚ NHỮNG ĐÊM LIÊN HOAN VĂN NGHỆ ẤM ÁP TÌNH QUÂN DÂN VÀ CẢNH SÔNG NƯỚC MIỀN TÂY THƠ MỘNG

*Doanh trại bừng lên hội đuốc hoa
Kìa em xiêm áo tự bao giờ
Khèn lên man điệu nàng e ấp
Nhạc về Viên Chăn xây hôn thơ*

“đuốc
hoa”

biểu trưng cho niềm
tin vào tương lai.

Động từ “bùng”

bùng tỉnh ngạc nhiên; bùng sáng
lung linh; tung bùng rộn ràng.

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3. NỖI NHỚ NHỮNG ĐÊM LIÊN HOAN VĂN NGHỆ ẤM ÁP TÌNH QUÂN DÂN VÀ CẢNH SÔNG NƯỚC MIỀN TÂY THƠ MỘNG

“xiêm áo”

“e ấp”

vẻ đẹp kín đáo, duyên dáng, e lệ của
những cô gái Thái.

ĂN DỰ “HÒN THƠ”

tâm hồn lãng mạn của những
người lính trẻ.

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3. NỖI NHỚ NHỮNG ĐÊM LIÊN HOAN VĂN NGHỆ ẤM ÁP TÌNH QUÂN DÂN VÀ CẢNH SÔNG NƯỚC MIỀN TÂY THƠ MỘNG

Cảnh sông nước
miền Tây
thơ mộng
nhưng
đượm buồn.

*Người đi Châu Mộc chiều sương ấy
Có thấy hồn lau nẻo bến bờ
Có nhớ dáng người trên độc mộc
Trôi dòng nước lũ hoa đong đưa*

Hình ảnh “chiều sương”,

Ẩn dụ “hồn lau”, “hoa
đong đưa”

Điệp cấu trúc “Có thấy”,
“có nhớ”

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

4. Nỗi nhớ về người lính Tây Tiến

BI TRẮNG

LÃNG MẠN

HÙNG TRẮNG

NGƯỜI LÍNH
TÂY TIẾN

BI THƯƠNG

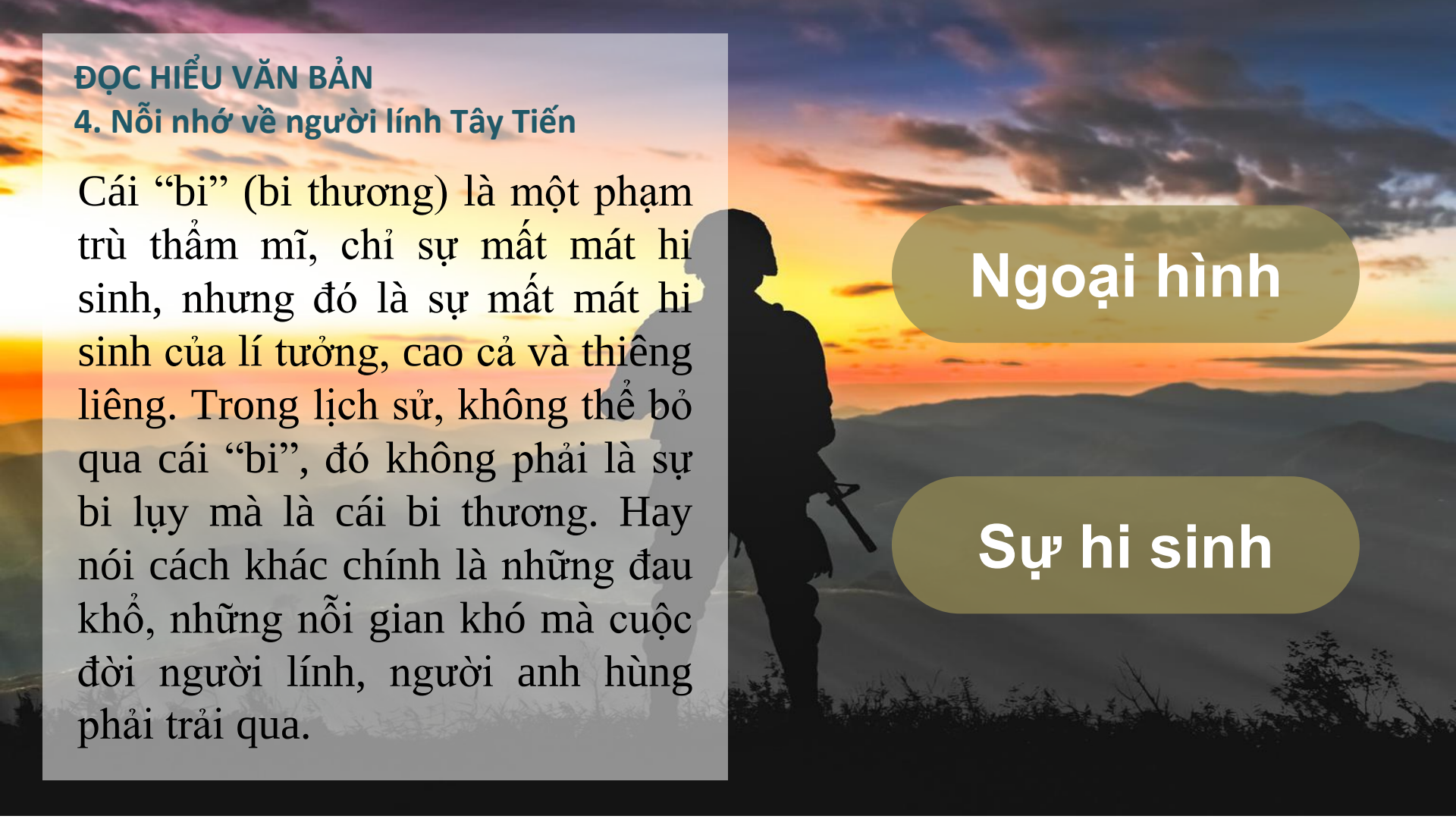
RUNG CẢM
TINH TẾ

CẢM XÚC ĐẦY
MỘNG MƠ

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

4. Nỗi nhớ về người lính Tây Tiến

Cái “bi” (bi thương) là một phạm trù thẩm mỹ, chỉ sự mất mát hi sinh, nhưng đó là sự mất mát hi sinh của lí tưởng, cao cả và thiêng liêng. Trong lịch sử, không thể bỏ qua cái “bi”, đó không phải là sự bi lụy mà là cái bi thương. Hay nói cách khác chính là những đau khổ, những nỗi gian khó mà cuộc đời người lính, người anh hùng phải trải qua.

Ngoại hình

Sự hi sinh

A silhouette of a soldier in full combat gear, including a helmet and carrying a rifle, stands on a dark, silhouetted hill. The background is a dramatic sky at sunset or sunrise, with the sun low on the horizon, creating a bright orange glow that fades into a blue sky with scattered white clouds. The overall mood is somber and reflective.

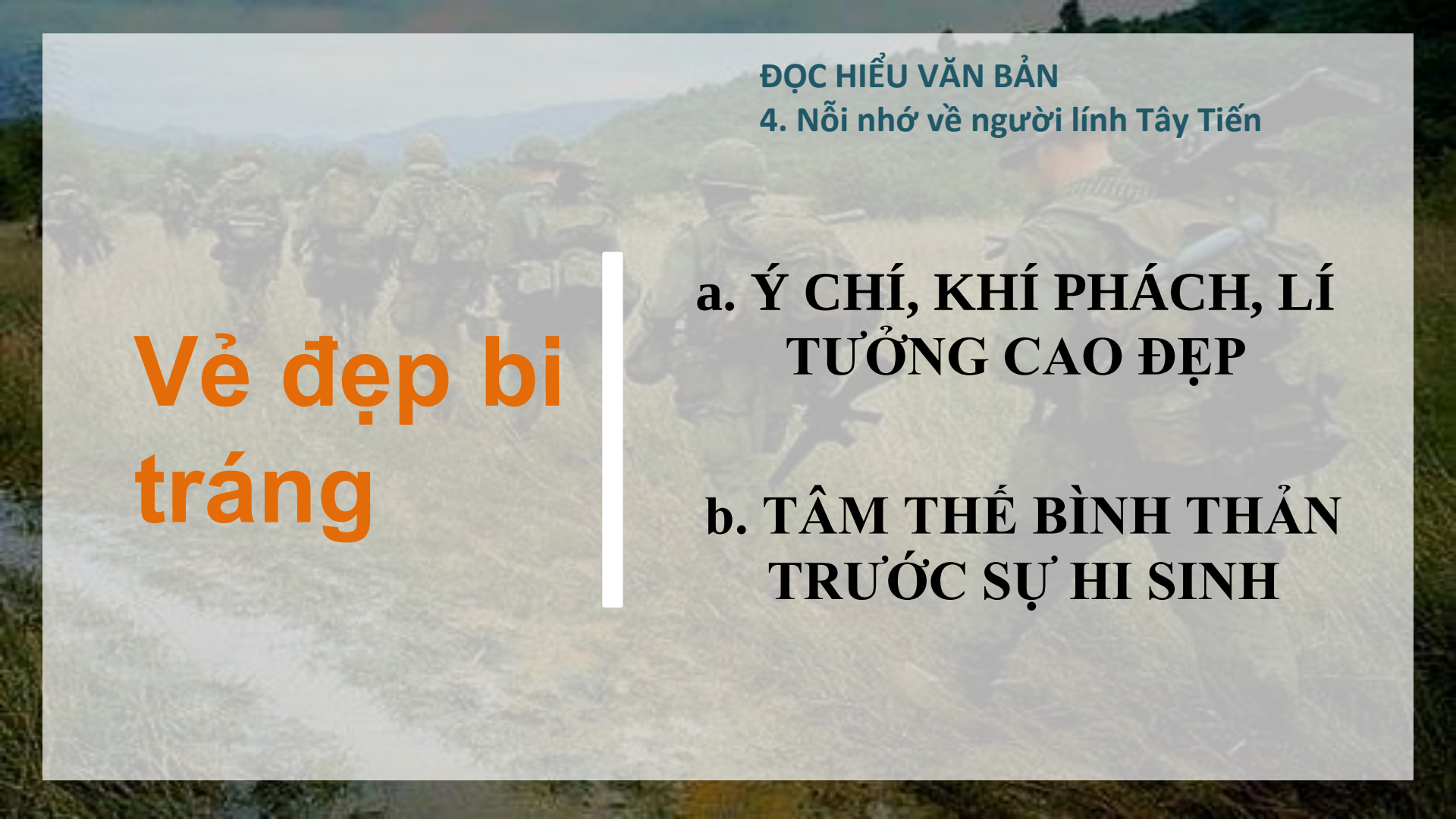
ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

4. Nỗi nhớ về người lính Tây Tiến

Ngoại hình

“Tây tiến đoàn binh không mọc tóc,
Quân xanh màu lá dữ oai hùm”

Đời sống chiến đấu càng thiếu thốn thì ý chí, lòng
quả cảm của con người càng hiện lên thật rõ nét
hơn bao giờ hết

A faded background image showing a group of soldiers in military uniforms and helmets, some carrying equipment, moving through a grassy field. The image is semi-transparent, allowing text to be overlaid.

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

4. Nỗi nhớ về người lính Tây Tiến

**Vẻ đẹp bi
tráng**

**a. Ý CHÍ, KHÍ PHÁCH, LÍ
TƯỜNG CAO ĐẸP**

**b. TÂM THỂ BÌNH THẢN
TRƯỚC SỰ HI SINH**

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

4. Nỗi nhớ về người lính Tây Tiến

b. Ý chí, khí phách, lí tưởng cao đẹp

“Chiến trường đi chẳng
tiếc đời xanh.”

Vừa mang dáng dấp
tráng sĩ thời xưa

Vừa mang tinh thần
của thời đại mới

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

4. Nỗi nhớ về người lính Tây Tiến

“Áo bào thay chiếu anh về
đất

Sông Mã gầm lên khúc độc
hành”

b. TÂM THỂ BÌNH THẢN TRƯỚC
SỰ HI SINH

- Hình ảnh “áo bào”

- Mồ viễn xứ

- Áo bào thay chiếu

⇒ Cách nói trang trọng.

- Anh về đất ⇒ Nói giảm, nói tránh

- Nhân hóa “Sông Mã gầm lên”:

⇒ Động từ mạnh “gầm”, sông Mã
là chứng nhâ.

A faded background image showing a group of soldiers in military uniforms and helmets, carrying equipment, moving through a grassy field towards a line of trees in the distance.

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

4. Nỗi nhớ về người lính Tây Tiến

**Vẻ đẹp
lãng mạn**

a. RUNG CẢM TINH TẾ

**b. CẢM XÚC ĐẦY MỘNG
MƠ**

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

4. Nỗi nhớ về người lính Tây Tiến

*“Mắt trừng gửi mộng qua biên giới
Đêm mơ Hà Nội dáng kiều thơm ”*

**Tâm hồn
lãng mạn,
hào hoa, đa
tình**

Ảnh dụ *“mắt trừng gửi mộng”*
Ảnh dụ *“dáng kiều thơm”*

NỖI NHỚ

Chặng
đường
hành
quân

Những
kỉ niệm
tình
quân
dân

Bức
tượng
đài bi
tráng
bất tử

CẢM HỨNG LÃNG MẠN + BÚT PHÁP HIỆN THỰC

LUYỆN TẬP

Học sinh đọc và liên hệ so sánh với các bài thơ đã học về tuổi trẻ, kháng chiến và tinh thần của những người lính trẻ cách mạng (Bài thơ về tiểu đội xe không kính)

Câu 1. Hình ảnh trung tâm của cả hai bài thơ

BÀI THƠ VỀ TIÊU ĐỘI XE KHÔNG KÍNH

(1948)

LIÊN HỆ

THẢO LUẬN

- Hình ảnh bộ đội và con người Việt Nam trong kháng chiến chống Pháp
- Vai trò và ý nghĩa của kí ức và kỉ niệm trong đời sống tinh thần của con người cũng như trong sáng tác thơ ca?